

Анна Покровская

ВЛАДИМИР ВИСОЦКИ

ЖИВОТ И ЛЮБОВ

„Не четете само историята, четете биографии, защото те са това, което е животът, но без теорията“.

**Бенджамин Дизраели,
писател**

Издателство
ПАРИТЕТ

Владимир Висоцки **Живот и любов**

Автор Анна Покровская

Превод Горанка Цветкова, Татяна Балова

Издателство „Паритет“, София
224 стр.

„Той е роден през 1938 година, но беше човек на ХХI век“ – казват неговите съвременници. Творческият му живот представлява 600 песни и стиха, 20 роли в театъра и около 30 в киното. Висоцки започва да пише първите си песни в началото на шестдесетте. Неговото творчество веднага се харесва на обикновените хора. Популярността на забележителния бард, поет и актьор надхвърля всички очаквания. Дрезгавият глас на певица е познат на всеки жител в страната, той звучи както в големите градове, така и в най-затънтените кътчета на страната. Но номенклатурната власт и чиновниците от високите етажи на властта се страхуват от неимоверната му популярност и се стремят да „не го допускат“ до широката общественост. А и той самият усложнява живота си с фатални пристрастия... Тази книга разказва за всичко това.

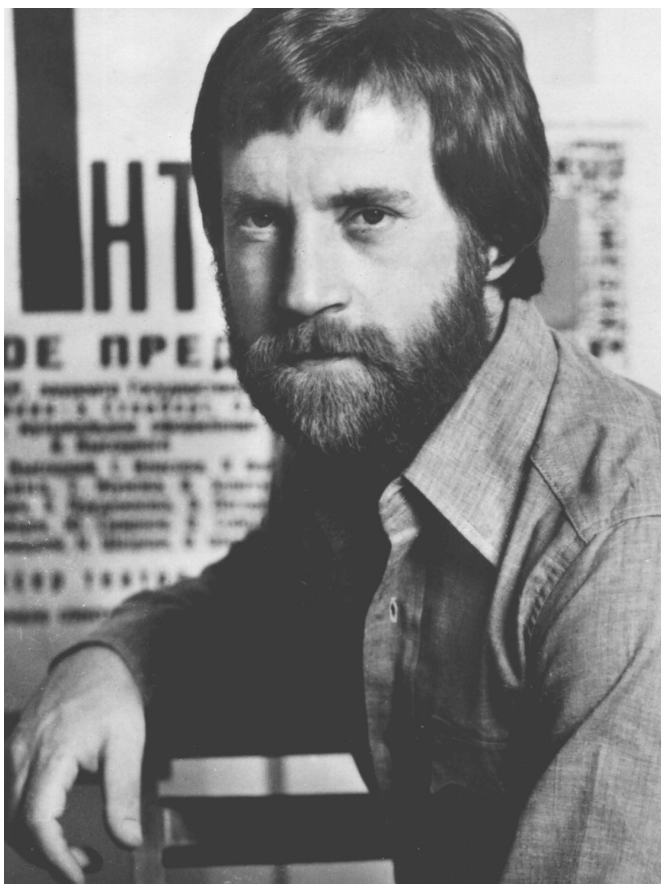
За поръчки на книги от сайта
www.paritetbf.com – 20% отстъпка.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена, в каквато и да е форма, без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-589-7

Съдържание

Предговор	6
Детски години: войната и евакуацията	11
Разводът на родителите му.	
Животът в Германия	15
На „Болшой Каретни“. Приятелите	22
Студент в театралното студио на МХАТ	31
Начало на професионалната кариера.	
От театър в театър	39
Театърът на „Таганка“. Юрий Любимов	49
Многогранна личност:	
Съвременниците за него	58
Песни	76
Любовта на народа и борбата	
с „номенклатурата“	91
Дисидент или патриот?	
Висоцки извън закона	105
Гоненията в пресата	113
Любовта на народа и славата	124
Дон Жуан или рицар? Любимите му жени	138
Живот на пълни обороти. Зависимостите	165
Последни турнета и последно	
представление на „Хамлет“	181
Смърт в разгара на Олимпиадата	189
Сбогуването	200
Споменът за Владимир Висоцки	209
Основни дати в живота и творчеството	
на Владимир Висоцки	218

*Москва, студиото на В. Плотников,
20 май 1976 година.*

Хайка за вълци

Аз напрегам докрай всяка жила,
ала както преди и сега:
обкръжиха ме те, обкръжиха –
и подгонват ме сред веселба!

Зад елите – винтовки двуцевни –
скрити в сенки ловците стоят –
и превърнати в живи мишени,
вълци мятат се в пресния сняг.

* * *

Пазим своите вълчи традиции –
явно палета слепи едва –
ний, вълчета, от майка вълчица
към прегради засукваме страх.

Ний сме с лапи и челюсти бързи –
ти, водачо, кажи ни поне
как се носим към изстрела стръвни,
и защо през забраните – не?!

* * *

От покорството аз се отказах
и отвъд! Аз жадувам живот!
С радост чувах зад мен как крещяха,
удивени от тоя ми ход.

Аз напрегам докрай всяка жила,
ала днес – не тъй както преди:
обкръжиха ме те, обкръжиха,
но без улов са тия ловци!

За вълци хайка е това, за вълци хайка –
на сиви хищници нахвърлят се със стръв!
Крещят гончиите и псета с ярост лаят,
червени флагчета, в снега – петна от кръв.

(В. Висоций, „Охота на волков“,
превод Светлозар Ковачев, публикува се със съкращения)

Предговор

Времето минава и ние все повече се убеждаваме, че Владимир Висоцки е едно изключително явление в съвременната култура. Издадени са голям брой негови книги и книги за него, хиляди статии, спомени, излезли са пълни сборници със записи на песни, концерти, игрални и телевизионни филми, спектакли, литературни коментари. Върху творчеството на поета се защитават дисертации. Висоцки е известен в цял свят. Приживе той изнася концерти в Англия, Франция, Италия, Германия, Полша, Унгария, Югославия, България, САЩ, Канада, Мексико.

На 48 години е един от водещите актьори в московския театър на „Таганка“. Освен това създава и с много чувство за хумор изпълнява собствените си песни и стихотворения. Висоцки си печели единогодушното признание на съветската и световната критика за изпълнението му на ролята на Шекспировия Хамлет, и на Галилей на Бертолд Брехт в постановките на Любимов.

След смъртта на поета френския *Le Monde* от 27 юли 1980 година пише: „Владимир Ви-

соцки, наричан от приятелите му Володя, безспорно беше известен актьор от театъра и киното, певец в СССР, и се радваше на огромна популярност във всички слоеве на обществото. Той е роден през 1937 година и в продължение на 10 години е женен за френската актриса от руски произход Марина Влади. Няколко години играе в московския театър на „Таганка“. Заедно с режисьора авангардист Юрий Любимов създава Хамлет, Галилей, котарака Бегемот в „Майстора и Маргарита“ на Булгаков... Песните му често допълват с красотата си спектаклите на „Таганка“. Но своята популярност той дължи на друг един реализъм, по-суров и ироничен, който описва условията на живот в лагерите, където той е прекарал известно време още като юноша, а също в психиатричните лечебници, когато човек не е луд. Всички западни издания подчертават, че бракът му с Марина Влади е основна житейска заслуга на поета с „криминално минало“. За тях Висоцки е поредният съпруг на известната кинозвезда, съблазнена от руската екзотика.

До края на живота си Висоцки се брани от слуховете и сплетните около неговото име: „Всички ние през даден период от живота

си ставаме жертва на слухове. Аз и до днес с ръце и крака се браня от всевъзможните сплетни, които се разпростират около мен като облаци прах, и непрекъснато съм под огъня на всички тези приказки. На няколко пъти ме погребяха, на няколко пъти съм „заминал“, на няколко пъти съм лежал в затвора и то толкова по дълго, че не биха ми стигнали и сто години живот“.

25 януари и 25 юли са рожденият и денят на смъртта на поета, разделени от едно полугодие, които остават незабравими дни за Русия, дни на Висоцки. На 25 януари, независимо колко е студено, на Ваганково винаги е пълно с хора. И има много свещи, които горят – независимо от вятъра. И много живи цветя – независимо от снега. Планини от цветя. Присъствалият на 28 юли 1980 година на погребението на Висоцки журналист А. Минкин споделя по-късно впечатленията си така: „Любимов не може да стигне до гроба – не иска да стъпва върху цветята. От около пет метра хвърля към камъка букет рози. Някак странно люлее букета, сякаш приспива дете, после се разделя с него. Розите излитат, понасят се към гроба, и се приземяват изправени, подпрени на него. Не падат. Дори не застават

накриво. Човек и с ръце не би могъл да ги сложи така. Като вижда това чудо, една жена подава на Любимов своя букет. Аз си помислям, че не би било възможно да го повтори. Но всичко се повтаря. И странното люлеене, и точният полет на цветята към камъка...”

Веднъж, когато гостува в България, Владимир Висоцки казва: „Животът е рана, която се лекува сама. Аз ценя страданията, защото от тях се раждат радостите“. Никой не е говорил за страданията на съвременния човек с такова жизнелюбие и с такава вяра.

Владимир Висоцкий и Михаил Шемякин. Париж, ателье на М. Шемякин, август 1978 година.

Детски години: войната и евакуацията

На 25 януари 1938 година на 22-годишния свързочник (впоследствие военносслужещ) Семьон Владимирович Висоцки (1915–1997) и 25-годишната му съпруга Нина Максимовна, по баща Серьогина (1912–2003), служителка, по-късно – преводачка от немски език, се ражда син, когото в чест на 49-годишния му дядо Владимир Семьонович Висоцки кръщават Владимир – „владеещ света“. Той се оказва пълен „адаш“ на дядо си, човек високоразвит, с три висши образования.

Бъдещият поет и актьор идва на бял свят в Москва. Живее с родителите си на улица „Първа Мещанска“, в стара триетажна сграда с коридорна система.

Ранното детство на Володя Висоцки е щастливо. Погледнато отстрани, сякаш нищо не е в състояние да наруши семейното благополучие. Той расте в осигурено семейство, в което е единственото и безкрайно обичано дете. Не му липсват родителско внимание и ласка. На две години вече говори добре, обича да слуша приказките, които му чете май-

ка му. На три знае много детски стихове и ги декламира в детската градина, удивлявайки всички с отличната си памет и ниския си, „недетски“ глас. През март 1941 година баща му става кадрови военен със звание „младши лейтенант от свързочни войски“. По това време в страната се извършва повсеместна индустриализация, придружена от чистка в редиците на партията и военните служби. Тригодишният малчуган естествено е безразличен към тези събития. Той си живее в своя детски свят. Това е светът на забавлението и увлекателните игри в детската градина и на двора пред дома, а по-късно – светът на московските улици.

Уви, този кратък миг на щастие е отнет на невръстното дете от започналата на 22 юни 1941 година Втора световна война. В самото начало на войната бащата на Володя е изпратен в действащата армия. Детската памет е запечатала момента на раздялата с бащата, който маха на сина си с кърпичка от прозореца на вагона. За малчугана, едва започнал четвъртата си годинка, се зареждат дни, изпълнени с драматични събития. Той изпитва всички беди на военното време – слуша тревожния вой на сирената и оглушителните

взривове на бомби и снаряди, опознава теснотията и задухата на бомбоубежищата.

Москва в началото на войната напомня военен лагер. По улиците денем и нощем патрулират въоръжени войници. Транспортът е нередовен. В небето над града висят дирижабли. Много административни сгради и архитектурни паметници са замаскирани. Ценното имущество и документи са откарани на изток. Нощем Москва тъне в тъмнина, осветявана само от време на време от проблясъци на вражески ракети и лъчи на прожектори. По стените на сградите и по оградите са разлепени лозунги с изречения на велики руски пълководци – Невски, Суворов, Кутузов.

Месец след началото на войната, на 22 юли 1941 година, фашистите нанасят първите бомбени удари по Москва. От запалителните бомби пламват пожари и малчуганът носи на покрива пясък редом със съседите.

Володя няма как да осъзнава в пълна степен реалната заплаха за живота си, но тревожното настроение на възрастните се предава и на него. Впечатленията от ранното детство по-късно намират отражение в неговото творчество.

В края на юли 1941 година от Казанската гара потегля товарен влак, който отвежда на далечно пътуване малкия пасажер Володя Висоцки и майка му Нина Максимовна. Шест дни по-късно те стигат до град Бузулук, Оренбургска (Челябинска) област, откъдето с каруца по междуселски път се добират до село Воронцовка (на 18 км от Бузулук). Там има много бежанци от Москва, които работят в предприятията, произвеждащи продукция за фронта. В едно от тях започва работа и майката на Володя – най-напред като приемчик, после като лаборантка. Той започва да посещава детски интернат и се вижда с майка си само през почивните дни.

Бежанците в село Воронцовка получават сведения за положението на фронта от местните вестници и по радиото. Заедно с местните жители московчани, сред които е и Нина Максимовна, с тревога и същевременно със стаена надежда слушат неповторимия глас на знаменития диктор на Всесъюзното радио Юрий Левитан (1914–1983).

Разводът на родителите му. Животът в Германия

През декември 1941 година немците са отблъснати на много километри от Москва и градът се отървава от пряката заплаха. През 1943-та петгодишният Володя Висоцки се връща с майка си в Москва. Родният град ги посреща със салют по случай освобождаването на Орел и Белгород. На Казанската гара ги чака Семьон Владимирович. Той вече е старши лейтенант. Малчуганът обаче няма късмет да се радва дълго на срещата с баща си. Съдбата му нанася нов удар – таткото не се прибира у дома, а прекарва краткия си отпуск с жената, с която живее на семейни начала – Евгения Лихалатова, красива 25-годишна арменка, вдовица на загинал летец. Володя дълго време не успява да се примири с несправедливостта на съдбата и, „мечтае да се нахрани до досита и татко му и майка му да бъдат заедно“.

На 17 юни 1944-та шестгодишният Володя вижда за първи път пленени немци, водени под конвой по улиците на Москва.